וארטים לפרשת השבוע

לב ה – ו. עם לבן גרתי וגו׳ ויהי לי שור וחמור. אומר רש״י גרתי ותרי״ג מצוות שמרתי. יש להקשות מה הקשר בין ויהי לי שור וחמור למה שכתוב לפני״ז ששמר תרי״ג מצוות. בספר פנינים יקרים יש תשובה יפה ע״ז, הנה כתוב במדרש בר״ר עה יב עה״פ ויהי לי שור וחמור, שור זה יוסף שנאמר בכור שורו הדר לו, וחמור זה ישכר שנאמר בו ישכר חמור גרם. והנה הרמב״ן הקשה איך אמר יעקב ששמר תרי״ג מצוות הרי נשא ב׳ אחיות, ותירץ דאיסור ב׳ אחיות אינו נוהג בחו״ל אלא בארי״, ורחל מתה קודם שנכנסו לארץ. והנה איתא בסנהדרין פב. כל הבא על הערווה לא יצא מזרעו לא מלכות ולא תלמיד חכם. וזהו שאמר יעקב עם לבן גרתי ותרי״ג מצוות שמרתי, וא״ת שנשאתי ב׳ אחיות זה לא היה באיסור בגלל כל מיני טעמים או שהם היו כגרים שנתגיירו, או שזה היה בחו״ל ושאר סיבות וטעמים שהבאנו. והראיה לכך ויהי לי שור והיינו יוסף שזה מלכות, וחמור והיינו ישכר שהיה ת״ח, ואם הייתי נושא ערווה לא היה לי כל זאת.

לב ח. וירא יעקב מאד ויצר לו. וברש״י ויצר לו אם יהרוג הוא את אחרים. מדוע חשש שמא יהרוג אחרים הא דינא הוא דהבא להורגך השכם להרגו? ועו״ק למה כתב יהרוג את אחרים, ולא כתב יהרוג את עשיו? (יעויין בשפתי חכמים מה שכתב). וי״ל ע״פ גיטין נו. שנירון קיסר (מצאצאי עשיו) הלך להחריב את ירושלים הוא התגייר ויצא ממנו רבי מאיר, ורבי מאיר נקרא בגמ׳ אחרים, **ומזה בלבד הוא פחד**, שמא הוא יהרוג את עשיו ואז **אחרים** דהיינו רבי מאיר לא ייצא מחלציו.

לב ט. ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו. הנה ידוע בשם הגאון שהמילה ונתנו נקרא ישר והפוך אותו הדבר לרמוז שמי שנותן מקבל חזרה. וה״ה י״ל המילה והכהו נקרא ישר והפוך אותו הדבר, דהיינו מי שמכה לוקה בחזרה. ולפי״ז מובן למה המחנה הנשאר יהי לפליטה ואומר ע״כ רש״י בעל כרחו כי אלחם עמו. רבי ברוך ויסבקר.

לב ט. והיה המחנה הנשאר לפליטה. וברש״י על כרחו. וקשה מאוד אולי עשיו ינצח במלחמה ויצליח להרוג את שני המחנות ח״ו, ומה זה על כרחו ישאר מחנה אחד לפליטה? וי״ל, אומר החנוכת התורה, ע״פ מה דאיתא בחז״ל שהמרחק ממחנה אחד לשני היה מרחק של יום שלם, ויעקב היה במחנה הראשון, ואמרו חז״ל בסוטה יג. שכאשר רבקה אמרה למה אשכל גם שניכם יום אחד, היא התנבאה שיעקב ועשיו יימותו ביום אחד. ולפי״ז אם יהרוג עשיו את המחנה הראשון שיעקב נמצא שם, א״כ עד שעשיו יגיע למחנה השני שהוא מרחק יום, עשיו ימות ג״כ, ועל כרחו המחנה השני ישאר לפליטה.

לב טו. עיזים מאתים ותישים עשרים וגו׳, ויקח מן הבא בידו מנחה. בבעל הטורים כתב לכך נסתיימו כל התיבות באות מ״ם ללמדך ששלח לו יעקב את כל בעלי מומים שאינם קרבים ע״ג המזבח. ומדובר ששלח לו בעלי מומים פנימיים שהם פסולים גם לבני נח. ומהיכן ידע שיש להם מומים פנימיים, היינו שהם טריפה, הרי מבחוץ ד״ז לא ניכר? וע״ז י״ל מה שכתב הרמ״א יו״ד לו. שאפשר לבדוק טריפה ע״י שמעביר את ידו על הבהמה טרם השחיטה אם מתכופפת סימן הוא שכשירה ואי לאו טריפה. וזה מה שכתוב בפסוק: בתחילה מופיע הכל במ״ם בסוף, היינו בעלי מומים עם מום פנימי, ואיך ידע? אומר הפסוק **ויקח מן הבא בידו מנחה,** היינו משהעביר בידו וע״י כך בדק.

לב כג. ויקם בלילה ויקח את אחד עשר ילדיו. וברש״י ודינה היכן היתה, נתנה בתיבה. וקשה מנלן לרש״י שדינה היא זאת שהיתה חסרה, אולי גד אולי יששכר היו חסרים? וי״ל ע״פ רש״י לקמן מג כט, בעניין הברכה שבירך יוסף את בנימין נאמר שם אלקים יחנך בני. ואומר שם רש״י כי על כולם כבר נאמר חנינה אצל יעקב, בפרשתינו לג ה. - **הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך,** ובנימין עדיין לא נולד, ואומר שם רש״י שלכך אמר שם יוסף לבנימין לשון חנינה, **והנה** אם היה חסר כאן אחד השבטים, אז גם אותו היה צריך יוסף לברך בלשון חנינה, בהכרח שכולם היו בחוץ, וממילא ע״כ מסיק רש״י כי מי שלא נכלל בתוך האחד עשר ילדיו שנמנים כאן בפסוק היא דינה ולכן הוא שואל ודינה היכן היתה. **עוי״ל:** דהטעם שביהמ״ק נבנה בחלקו של בנימין הוא משום שלא השתחוה לעשיו. והנה אם מישהו אחר היה חסר, אזי ביהמ״ק יכול היה להיבנות בחלקו כי היה עוד מי שלא השתחוה. והקשה ע״כ רבי דב לנדא שליט״א הא **לוי** לא קיבל חלק באי״י, פרט לערים שבהם ישבו שזה לא נחשב לנחלתם אלא לנחלת כל השבטים, וא״כ מנלן שדינה היא זו שהיתה בתיבה, אולי לוי שממילא לא היתה אפשרות שחלקו יהיה בבית המקדש משום שאין לו נחלה באי״י? ויישב ע״כ רבי ש״מ דיסקין זצ״ל הנה הטעם שלא היה ללויים חלק ונחלה באי״י איתא ברש״י דברים י ט לפי שהובדלו לעבודת מזבח ואינם פנויים לחרוש ולזרוע. ואומר רבי שמעון משה דאם כך אפשר היה שהחלק שלהם יהיה במקום ביהמ״ק ששם ממילא לא מקום חרישה וזריעה, ומזה שלא נתנו להם את השטח הזה אלא לבנימין סימן שגם לוי היה ביחד עם אלו שהשתחוו לעשיו וא״כ בהכרח שדינה היתה זו שהונכסה לתיבה.

לב כה. ויותר יעקב לבדו. פרש״י ששכח פכים קטנים. כתב התפארת צבי, הנה איתא בזוהר גבי נגעי בתים כתוב וצווה הכהן ופינו את הבית, היינו שהקב״ה חס על ממונם של ישראל, לפיכך ציווה לפנות את הבית קודם ההריסה, ואומר ע״כ הזוהר ק״ו שיחוס הת״ח על עצמו ולא ייצא יחידי בלילה. וי״ל שזה כוונת רש״י: כי היה קשה לו מדוע יעקב הלך יחידי בלילה הרי לת״ח אסור הדבר. ותירץ רש״י ששכח פכים קטנים, היינו ששכח את הק״ו של פכים קטנים היינו שהקב״ה חס על ממונם של ישראל. פנינים יקרים.

לב כז. לא אשלחך כי אם ברכתני. ומובא בגמ׳ חולין צא: א״ל יעקב וכי גנב אתה שאתה מתירא מהשחר? א״ל מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו. יש להקשות ב׳ שאלות. א. למה אמר מלאך אני הרי יעקב ידע שהוא מלאך. ב. למה היה צריך לומר ומיום שנבראתי לא הגיע זמני וכו׳, שיאמר הגיע זמני לשיר. י״ל שיעקב אמר לא אשלחך כי אם ברכתני הכוונה לברכת כהנים (רבינו בחיי לב ל). ובגמ׳ בחולין שם מובא שמעלת ישראל גדולה ממעלת מלאכי השרת, דאילו ישראל אומרים את **ה׳** אחרי ב׳ תיבות, **שמע ישראל** ה׳, ואילו המלאכים אומרים אחרי ג׳ תיבות, **קדוש קדוש קדוש** ה׳. ומקשינן שם הא גם המלאכים אומרים אחרי ב׳ תיבות, **ברוך כבוד** ה׳. ומתרצינן דרך לאחר שנתנה רשות לומר אחרי ג׳, הותר גם אחי״ז לומר גם אחר ב׳ תיבות. וא״כ הכל מיושב: יעקב אמר אני אשלח אותך רק אם ברכתני ברכת כהנים. אומר לו המלאך, אני מלאך! ובברכת כהנים ה׳ נמצא בתיבה השניה, א״כ המלאך לא יכול לברך, ואם תרצה לומר שכבר ניתנה לו רשות, התשובה היא, אומר המלאך, רק כעת ניתנה לי רשות לומר פעם ראשונה קדוש, א״כ אני לא יכול לברך אותך. רבי יונתן איבשיץ.

לב לב. ויזרח לו השמש. וברש״י שהשמש מיהרה לזרוח בשבילו. ובטעם שהשמש מיהרה לזרוח בשביל יעקב, י״ל ע״פ הילקוט שמעוני שהשמש והירח כל יום טובלים עצמם בערב בנהר של אש, והטעם בזה כותב השל״ה משום שהאומות עובדים אותם כל היום ובערב מקיימים השמש והירח בעצמם פסילי אלוהיהם תשרפו באש. והנה נפסק בשו״ע יוד קנה ב שאסור להתרפאות מדבר שעבדו בו ע״ז, וא״כ איך יעקב יוכל להירפא מהשמש בבוקר, הרי מנהג האומות להשתחוות לשמש מיד בזריחה? ע״כ הקב״ה הקדים לו את הזריחה כדי שיוכל להרפאות ממנה. רבי שאול קצנלבוגן.

לג ג. וישתחו ארצה שבע פעמים. החיד״א (בספרו ראש דוד פרשת במדבר) הביא כשהמן אמר לאחשורוש ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים הוא בא לומר לאחשורוש שהעם הזה צריך להיות בטל ברוב וא״כ צריך לבטל אותם, ולפי האמת זה לא טענה כי כתוב שכשירדו למצרים הם היו 69 ונכנס עימם הקב״ה ונעשו 70 והרי הקב״ה לא בטל ברוב. אבל הגמ׳ בב״ב קכג אומרת שהיו 69 ויוכבד נולדה בין החומות ונהיו 70 ולפי״ז חוזרת טענת המן כי ה׳ לא איתם. והנה ביאור פלוגתת חז״ל אי יוכבד מצטרפת ל- 70 או לא י״ל דנחלקו האם עובר ירך אמו ואז לא מצטרפת וצריך להקב״ה או עובר לאו ירך אמו ואז כן מצטרפת ולא צריך את הצירוף של הקב״ה. והנה המן טען למה אתה לא כורע ומשתחווה הלא סבא שלך בנימין השתחווה לי דהרי מרדכי היה מזרע בנימין ורחל השתחוותה לעשיו כשבנימין היה עובר. מה ענה מרדכי עובר ירך אמו וא״כ לא נחשב שבנימין השתחווה, ולכן כעת כשראה המן שאין מרדכי כורע ומשתחווה לו נולדה לו הטענה ישנו עם אחד מפורד ואז הוא צריך להתבטל ברוב כי מרדכי חידש לו שעובר לאו ירך אמו א״כ הקב״ה לא היה עמכם א״כ אתם יכולים להתבטל. ויש להוסיף דמצינו בחולין המן מהתורה מניין המין העץ. והנה חווה טענה שיכלה לאכול מעץ הדעת כי הציווי היה לאדם ולא לחווה ואם נאמר שעובר לאו ירך אמו אין עליה איסור כי לא נצטוותה. ולמעשה זה לא טענה כי ה׳ הזהיר מעץ הדעת לא תאכל והוא אכל מהפרי ונענש כי כל היוצא מהעץ דינו כעץ וא״כ גם חווה נאסרת בעץ כי היא יצאה מאדם. וזהו הרמז המן מהתורה מניין היכן רמוז המעשה דהמן ומרדכי אם עובר ירך אמו או לא, המין העץ.

לג ד. ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו. וברש״י הלכה היא בידוע שעשיו שונא ליעקב. רבי יונתן איבשיץ מעיר ע״ז, זה שעשיו שונא ליעקב אנחנו יודעים מצוין, והם דואגים להזכיר לנו זאת מידי פעם. אבל מה זה **הלכה** - איזו הלכה יש כאן? וי״ל ע״פ שו״ע יו״ד פח ב דשניים המכירים זה את זה אסורים לאכול בשר וחלב באותו שולחן, שמא מתוך קירבה יערבבו. אבל ישראל וגוי מותר תמיד ואין חשש שיערבבו, כי הלכה היא עשיו שונא ליעקב, הנה לנו ההלכה.

לג י. על כן ראיתי פניך כראות פני אלוקים ותרצני. היתכן לומר שפני לבן הם כפני אלוקים? אומר רבי יונתן איבשיץ, שיעקב לא הסתכל על עשיו כי הוא רשע (וזה הרי אחד הטעמים שי״א כי יצחק התעוור בגללם, כי הסתכל בפני עשיו). וזה מה שאמר יעקב ראיתי פניך כראות פני אלוקים. כמו שאסור להסתכל על אלוקים דכתי׳ כי לא יראני האדם וחי, ה״ה פניך.

לד ד. ויאמר יעקב אל שמעון ולוי עכרתם <u>אותי להבאישני</u> וכו׳ ונשמדתי <u>אני וביתי</u>. יש להקשות למה כשנקט עכירה נקט רק את עצמו, ואילו ונשמדתי צירף גם את ביתו לעניין וי״ל, אומר רבי נתן גשטטנר, הנה הרמב״ם כתב שהטעם שכל העיר שכם נתחייבו מיתה משום שהיה עליהם לדון את שכם וחמור ולא דנו ובני נח מצווים על הדינים. והנה הרידב״ז על הרמב״ם שם הביא את קושיית הרמב״ן דלפי״ז מה יעקב כעס? ותירץ ע״כ הרידב״ז שיעקב ס״ל שגם קודם מתן תורה יש את הדין שגר שנתגייר כקטן שנולד דמי, ולכך הם כישראל ולא חייבים מיתה, משא״כ בני יעקב טענו שהחידוש שגר שנתגייר כקטן שנולד נהיה רק לאחר מתן תורה. והנה בפרשת דרכים כתב שהטעם שיעקב נשא ב׳ אחיות משום שהם התגיירו והם כקטן שנולד וממילא לא היו ב׳ אחיות, והנה כעת שבני יעקב הורגים את עיר שכם סימן שס״ל דלי״א כקטן שנולד, א״כ עכרתם אותי להבאשיני שעברתי על איסור ב׳ אחיות, אבל ההשמדה הוא גם על ב״ב.

שני בני יעקב וכו׳ ויהרגו כל זכר. ואת חמור ושכם בנו הרגו לפי חרב. יש להקשות הא עיקר החטא נעשה ע״י שכם וחמור, וא״כ מה הטעם הרגו קודם את כל העיר ורק אח״כ את שכם וחמור. וי״ל ע״פ הרמב״ם מלכים פ״ט היד שכתב שם בטעם שהרגו את כל בני העיר, כי חטאם היה משום שבני נח מצווים על הדינים והיה על בני העיר לדון את שכם וחמור ע״ז שגזלו את דינה, ומזה שלא עשו את זה נתחייבו מיתה, ע״כ דברי הרמב״ם. וא״כ י״ל, אומר רבי ברוך דב פוברסקי בספרו בד קודש, שכיוון שכל חיובם הוא על זה שהם לא דנו, אז הם חייבים רק כל עוד הם יכולים לדון ולא דנים, ואם יהרגו את שכם וחמור לפני כל העיר, אזי הם לא יוכלו לדון, וממילא יפטרו ממיתה. לכן הרגו קודם את כל העיר ורק אח״כ את שכם וחמור.

שם. ויהרגו כל זכר ואת חמור ושכם הרגו לפי חרב. הטעם שרק חמור ושכם נהרגו לפי חרב ואצל כולם לא נכתב לפי חרב. י״ל ששכם וחמור נתחייבו מיתה על גזילת דינה, והדין הוא שבן נח נהרג בסייף כשעובר בקום ועשה על אחת מז׳ מצוות ב״נ (רמב״ם שם). אך בלא״ה אין נהרגין בסייף למרות שיש עונש מיתה. וא״כ כל אנשי העיר שנענשו רק על זה שלא דנו את שכם וחמור ולא קיימו הדין לדון את שכם וחמור, אין דין להורגם בסייף ולכן לא נכתב איך הרגום (ע״פ חת״ס ח״ו סימן יד). חבצלת השרון.

לד כה כז. ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי וגו׳. בני יעקב באו על החללים ויבוזו. יש לעיין מדוע שמעון ולוי לבד הרגו את בני שכם ואילו שאר השבטים לא נטלו חרבם (בהשראת אביהם כמבואר בהמשך שיעקב טען לפניהם על שעשו זאת), ואילו בביזה השתתפו שאר השבטים. וי״ל ששמעון ולוי טענו שאין הם גרים כלל כי התגיירו רק בשביל לשאת את דינה, ואילו יעקב טען אולי הם גרים באמת. ולכן לאחר ששמעון ולוי הרגו אותם, שאר בני יעקב השתתפו בביזה משום שהם אחזו כמו יעקב אביהם שטען שאולי הם גרים באמת וממילא אפשר לבזוז משום שגר אין לו יורשים. חתם סופר.

לה א. ויאמר אלוקים אל יעקב קום עלה בית קל וכו׳ ועשה שם מזבח לקל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך. יש לעיין מה הטעם כתב את הסיבה שצריך לעשות מזבח בברחך מפני עשו אחיך. ועוד שרש״י במקום כותב שיעקב איחר את נדרו, וצ״ע הרי יעקב התחייב להביא את הנדר כשישוב בשלום אל בית אביו כמו שאמר במפורש ושבתי בשלום אל בית אבי, ועדיין לא בא לבית אביו? וי״ל, אומר הפרשת דרכים דרוש ג, שכוונת יעקב היתה שחיוב הקרבן שלו יהיה כשישוב בשלום וינצל מעשיו. ומעשיו הוא כבר ניצל, ולכן אמר הכתוב ועשה שם מזבח וגו׳ בברחך מפני עשיו אחיך, משום שההצלה מעשיו זו סיבה מספקת להביא קרבן, אף שאל בית אביו עדיין לא הגיע, אבל ההגעה לבית אביו היא לא הסיבה העיקרית להביא הקרבן, ולכן הוא ג״כ נענש.

לה ב-ג. ויאמר יעקב וגו׳ הסירו את אלוהי הנכר ונקומה ונעלה. מדוע רק עכשיו כשבא ללכת נזכר לומר הסירו אלוהי הנכר וי״א זאת בזמן שהביאו את השלל? וי״ל שרק כעת זה נודע לו, כי באו לעלות ולא הצליחו, כעניין שאמרו בהמתן של צדיקים אין הקב״ה מביא תקלה ע״י ואז נודע לו כיוון שלא זזו בגלל שיש עליהם ע״ז, ולכן אמר הסירו וכו׳ ואז נקומה ונעלה, וכנכתב בהמשך ויתנו אל יעקב את כל אלוהי הנכר ויסעו. ישמח משה.

לו יב. ותמנע היתה פילגש לאליפז וכו׳. הגמ׳ בסנהדרין צט: מספרת על מנשה בן חזקיהו שהיה רשע והיה מקנטר על דברי התורה ואמר, לא היה לו למשה לכתוב ואחות לוטן תמנע, ותמנע היתה פילגש לאליפז וכו׳. ומתרצת הגמ׳ דתמנע בת מלכים היתה, והיא רצתה להתגייר ולא קיבלוה, אמרה מוטב להיות שפחה לאומה זו ולא גבירה לאומה אחרת. א״כ יש תועלת במה שכתבה התורה. וקשה, הא בכל פרק לו׳ נמנים עשרות שמות ואלופים ולמה לא הקשה מנשה על שאר הפסוקים שאין בהם שום נפק״מ? ומתרץ המהרי״ל דיסקין שאת פסוקי האלופים כולם צריך להלכה ואינם מיותרים, שהרי אדומי עד דור שלישי אסור בקהל, ומדור שלישי מותר. לכן הוצרך לספר סדר בני אדום שנדע מתי הם מותרים בקהל. משא״כ בתמנע שיצא ממנה רק עמלק, כדכתיב ותלד לאליפז את עמלק, ועמלק אסור בקהל, א״כ אין שום נפק״מ בזה שכתבו אותו.

לה יז. ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המילדת אל תראי כי גם זה לך בן. וקשה מה אמור להרגיע אותה שזה בן? וי״ל שהפחד שלה היה ממה שאמרה בשעתו ליעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, ז״א שאם יהיו לה בנים לא תמות, ואם לא אז תמות, וכאן פחדה שהולכת למות, א״ל המילדת לא תמותי בגלל הקללה שלך, כי כעת הקללה בטלה כי יש לך בנים, וקללתך היתה רק אם לא יהיו לך בנים. אמרי שפר.

לו לט. מטרד בת מי זהב. אומרים בדרך צחות, מכאן שכל הטרדות שיש לאדם בא מהזהב, היינו מרדיפה אחר הזהב. ומרבה נכסים מרבה דאגה.

להתרחק מהגאיים ומחבר רע: הצליני נא מיד אחי מיד עשו. ידוע ביאורו הנפלא של הבית הלוי למה נכפל מיד אחי וגם מיד עשו, שיאמר מיד עשו? אומר הבית הלוי ביאור נפלא כשיעקב שמע שעשו בא לקראתו, פחד יעקב שמא הוא בא לקראתו כדי להורגו, ואז הסכנה היא גשמית שיהרגנו. ועוד פחד יעקב, שמא עשו בא להתפייס איתו, ורוצה לישב עמו בשלוה באהבה ואחוה כשני אחים, ואז הסכנה היא רוחנית, שעל ידי זה שיתחבר אליו באהבה ואחוה, יוכל להשפיע על בני משפחתו של יעקב, להרחיקם מאמונת השם ולדרדר אותם ברוחניות, ועל שתי הסכנות הללו התפלל יעקב ואמר מיד אחי מיד עשו. שאיננו רוצה בו לא לאח ולא לעשו, וביקש שיצילו משני הידים הללו. וכתב הנצי"ב שעשו נפרד מיעקב ברוגז מעט, בלי נשיקה, לפי שהרגיש, שיעקב אינו רוצה בנוכחותו, ודוחה אותו בטענות של מה בכך. ואומר הבית הלוי, כי הסכנה הגדולה יותר, היא הסכנה מפני אהבתו של עשו. לכן הקדים יעקב בתפילתו ואמר מיד אחי כיון שידע שסכנת ההתקרבות של האח הרשע, גדולה יותר מהסכנה של ההריגה, וכמו שאמרו חז"ל גדול המחטיאו יותר מההורגו.

וגדולי הדורות כבר המליצו על זה משל: פעם התווכחו השמש והרוח מי כוחו יותר גדול, השמש טענה שכוחה גדול יען כי כל הארץ תתמלא אורה מזריחתה, ואין נסתר מחמתה. לא כן, ענתה הרוח, כוח גבורתי גדול ממך, יען כי מלפני יחתו כל יושבי תבל, לפני יכרעו ברך כל עצי יער, בגערתי יחרבו ימים ונהרות, ולכן לי ראוי השבח והתהילה. לאחר ויכוח נוקב עבר במקום איש אם כן אפוא משיבה השמש, עתה תראי את כוחי, כי אני אעשה את אשר לא תוכלי את לעשות. עוד הדברים בפי השמש, והנה על פני הכיכר איש לבוש בגדים, ויהי כראות הרוח את האיש נענתה ואמרה: לא אתווכח איתך עוד, אם רצונך לעמוד על גבורתי, נערוך מבחן, מי משנינו יוכל להפשיט את בגדי האיש החולך לפנינו, הרוח היתה הראשונה לנסיון, הרוח התחילה לנשב בחזקה להעביר ולהפשיט את בגדי האיש הנוסע, אכן האיש בהרגישו את נשיבת הרוח, החזיק בבגדיו והצמידם אליו, ועליהם הלביש בגד חם, הרוח התגברה יותר ויותר, והאיש הוציא עוד בגד חם ולבשו להגן עליו מן הקרירות. עברה שעה ושעתים, והרוח נושבת ברעש, ובכוח גדול, והקור מתגבר, האיש המשיך להתכרבל באדרתו, ויכסה ידיו ורגליו. הרוח הוסיפה עוד יותר לנשב בסערה, וניסתה להילחם כל היום באיש הזה בגבורה, אכן לשוא היה כל עמלה, כי כמה שהתאמצה ביתר שאת ויתר עוז להפשיט את בגדיו, עוד יותר הוסיף האיש להתעטף בבגדיו החמים ולהדק אותם לבשרו, וכל כמה שניסתה הרוח לראות את האיש הנוסע ללא בגדיו לא פעלה מאומה. ויהי בעלות המנחה ותהתל השמש ברוח לאמור: הנשבת בכל כוחך? האם עשית חיל בעמלך? השיבה הרוח: יודעתי כי במבחן הזה נכשלתי, אך אראה נא אותך עושה הדבר הגדול הזה, הן השיבה השמש אנכי אעשה. השמש התחילה לצאת ולזרוח כבראשונה בחום בשקט בשקט. לא בקולות, לא בברקים, ולא ברעמים, וגם לא ברעש, השמש שלחה את קרניה על פני הארץ, אט אט החלו הטמפרטורות לעלות ואגלי זיעה ניגרו על פניו של האיש, פתח האיש כפתור עליון, ובכשהחום התעצם פתח עוד כפתור, ועוד כפתור, עד שלאחר דקות ספורות כאשר החל כל גופו נוטף זיעה הפשיט מעליו עוד בגד ועוד בגד, עד שהוצג כמעט ערום. מה תאמרי עתה אמרה השמש לרוח, למי משנינו מתאים יותר התפארת? הודתה הרוח לשמש כי במבחן הזה היא ניצחה אותה.

הנמשל הוא: שכך הוא בכל שנות הגלות של ישראל בין האומות, מיום שנולדה האומה הישראלית נצרר רוח שנאה בלב העמים על ישראל, תמיד הם חושבים מחשבות ומתייעצים איך להפשיט מעל ישראל את אדרת האמונה. הם באים על ישראל בהנהגתם עמהם בשני אופנים, פעמים באים עליהם בכוח הרוח, אנטישמיות גואה, שנאה לכל מי שבשם ישראל יכונה, רדיפות ושמד, גזירות שונות ומשונות, שחיטות, מסעי צלב, אינקוויזיציה, כבשני אושוויץ, ובכדי לשמר את המצוות צריכים היו להסתתר במערות ובמחילות בבונקרים וכו' בעת ההיא לא יפיל ישראל מתורתו אף כחוט השערה, הוא מתחזק בכל כוחו, ומתעטף בלבוש אמונתו, גוו יתן למכים, ולחייו למורטים, והוא באחד ולא ישיבנו, ומוסר עצמו למען ה' ותורתו. וכך לא עלה בידם של כל אותם רשעים נבזים, שרדפו את עם ישראל להפשיט מהם את אדרת האמונה, ועם ישראל נאמן לאלוקיו, נאמן לתורתו ויהדותו, שמר מכל משמר על הגחלת שלא תיכבה חלילה, ובמסירות נפש עילאית נשאר איתן ומכורבל באדרת האמונה עד יעבור זעם. ופעמים באים העמים על ישראל בכוח השמש, מראים להם פנים של חיבה ואהבה, אבל זה מעורב ברעל וארס נורא, להמשיך לבם של ישראל אליהם ולפשוט מהם את לבושי אדרת אמונתם, בעת ההיא סכנה מרחפת על ראשי עם קדוש, שלא יתרחקו מדתם, הרבה יותר מעת הרוח. כאשר החלו מדברים איתם בחום ובלבביות, כשמש חמה ומלטפת כאשר החלו מקרבים את עם ישראל, ונתנו בידם אפשרות להשתלב בחיי היום יום, זה גרם לחלק מעם ישראל לפשוט את אדרתו, אדרת האמונה מעליו. זהו כחה של השמש, ומה שעשתה השמש לא הצליחה הרוח לעשות. כך גם יעקב. פחד מהשמש של עשו, מקרבתו, ומאהבה שהוא מראה כלפיו.

לפני כמאתיים שנה בתקופת המלחמה הגדולה שהתנהלה בין נפוליאון הצרפתי נגד הצאר הרוסי ניקולאי. היתה מחלוקת בין גדולי ישראל במי לצדד ועל מי להתפלל שינצח במערכה זו. היו שצידדו בנפוליאון מלך צרפת מכיון שהוא יתן חירות ודרור ליהודים כי הוא דגל במתן שוויון זכויות אזרחיות חברתיות ומדיניות לציבור, שלא נהנה מיתרונות ומזכויות אלה קודם לכן. לעומתו, הצאר הרוסי ניקולאי, היה ידוע כדיקטטור, מדכא ורומס ברגל גסה ובמגפי שלטונו כל ניסיון של חירות וחופש דת. הבעל התניא ורבי נפתלי מראפשיץ התפללו שיצילח הצאר ניקולאי, ואף שהוא משתעבד ביהודים, הרי זה טוב ביותר לצורך שמירת תורה ומצוות, כי על ידי החירות שיתן נאפוליון לישובי הארץ, עלול להיות ככל הגוים בית ישראל. אולם כאשר עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, ישארו באמונתם, ומתוך הלחץ והדחק, ישעבדו את לבן לאביהן שבשמים. ולמעשה ניצח הקיסר הרוסי כי במרומים הסכימו שהחירות מסוכנת מהשעבוד. בתקופת שלטונו הוקם מוסד הקנטוניסטים שהיה כינוי כולל למוסד אשר הונהג ברוסיה הצארית שילוב כפוי של ילדים בצבא ובתקופת הצאר הרוסי ניקולאי הראשון, החלו השלטונות לגייס באופן כפוי גם ילדי יהודים במסגרת מוסד הקנטוניסטים, החיילים היהודים שגויסו באופן זה לצבא הצאר, הוטבלו לנצרות בעל כרחם. בגמר השירות הצבאי שכחו מרבית החיילים את יהדותם, אך היו גם כאלו שנשארו נאמנים ליהדות, החיילים המשוחררים זכו להטבות שיהודים לא זכו בדרך כלל, כמו לגור בערים מחוץ לתחום המושב, ואכן היו ממייסדי קהילות יהודיות חדשות, מחוץ לתחום המושב. למשל קהילת חארקוב. ולמרבה הפלא: למרות מעלליו של הצאר ניקולאי, רבים מגדולי ישראל דוקא צידדו בו ולא בנפוליאון, זאת משום שחשבו כי נצחונו של נפוליאון הצרפתי אולי יביא למתן שוויון זכויות אזרחיות חברתיות ומדיניות גם ליהודים, אבל זה עצמו יחשוף את היהודים לרוח הכפירה לליברליזים ובכך יתרחקו מהתורה ויביא להתבוללות נוראה, לכן היה עדיף שהצאר הרוסי יגבר על נפוליאון, שאולי יביא לשעבוד הגוף אבל זה עדיף מאשר נפוליאון שיביא לשמד רוחני של עם ישראל.

סיפר הרב פינקוס פעם דרשתי לפני יהודים חילוניים גמורים. אמרתי להם: אראה לכם פטנט כיצד ניתן לעשות מכולכם שומרי שבת, ותאמרו אם אני צודק או לא. מה אתה מתכוון? הם שאלו, ואני הסברתי: אם אסביר לכם בטוב טעם ודעת מדוע צריכים לשמור שבת כמה נעימות מונחת בשבת וכו' אתם לא תשמרו שבת, גם אם אוכיח להם שישנו גן עדן וישנו גהינם גם אז לא תשמרו שבת. אבל אם יבוא איזה מושל ערבי וישתלט על המדינה ויכריז שכל מי ששומר שבת יהרג, כלומר יכוף אתכם לחלל שבת כולכם תתחילו לשמור שבת האם זה נכון או לא? אמרו כן נכון, בזה אנו מודים, אם יכפו עלינו לעבור על איסור תורה נעשה הפוך.

וביותר אנחנו צריכים להתרחק מהאלו המתימרים להנהיג אותנו, הגאון מוילנא אומר על מה שיעקב חילק את משפחתו לכמה מחנות זה מרמז על זמן הגאולה העתידה, על דורנו, עיקבתא דמשיחא, שבזמן זה יהיו מנהיגי עם ישראל בחינת נשמות הערב רב הם יהיו יהודים מתוכינו, שיתלבשו בהם נשמות הערב רב, הם ינהיגו את עם ישראל, בעוד שבדורות קודמים ההנהגה בעם ישראל היתה של התורה של חכמי ישראל, אבל בעת הזאת ינהיגו את עם ישראל נשמות הערב רב, והם קרויים בתורה, בפרשתינו השפחות וילדיהם ראשונה מה זה בחינת השפחות? שפחה היא לא נשואה בהרי את מקודשת, כי היא שפחה. וזה מרמז על אלו שעזבו את רוח ישראל סבא, ולמה נקראים ערב רב? אומר הגאון מוילנא: מפני שאלו בני עירבוביא. העירבוביא מצויה בראשם ובליבם, אינם דבוקים בה' אמת, משה אמת ותורתו אמת ונקראו ערב רב. הם יהיו מנהיגי ישראל, מעורבבים ומבולבלים מבחינת רוחנית, הם יהיו ראשונה בראשות עם ישראל. עושים את כל העבירות. ואח"כ אומר הגאון מוילנא: לאה וילדיה אחרונים לאה מסמל את המון בני ישראל, כי השבטים יצאו ממנה, שילכו אחריהם, כולם ילכו קדימה, עדר, נוהים אחריהם, אחרי מיז אחרי בני השפחות. ואח"כ את רחל ויוסף אחרונים בדיוטא התחתונה יהיו התלמידי חכמים שבדור, אשר כרחל ויוסף ניצבים אחרונים. הצדיקים, החרדים, הם יהיו שפלים יותר מכל, אחרונים בחשיבותם, כולם ימאסו בהם. ומובא בכתבי האר"י ז"ל (שער הפסוקים פרשת שמות) כי נשמות הערב רב נמצאים בכל הדורות, והם הם עזי פנים שבדור הקמים על ה' ועל משיחו, ובגללם סובלים ישראל נסיונות קשים ומרים, והם מהנשמות שנפלו בתוך הקליפות בחטא אדם הראשון, ונתגלגלו בדור המבול והפלגה וסדום, ולא זכו לבא על תיקונם בגלות מצרים, והם מצירים לבני ישראל הכשרים בכל דורות הגלות, עד הקץ, שאז יהיה הצירוף והבירור האמיתי והתיקון השלם, וכל אלו שיזכו יתבררו ויצטרפו ויזכו עם בני ישראל הכשרים, ואותם שלא יזכו, יכלו ויתבטלו מן העולם, כידוע שרבי אלחנן וסרמן מעיד ששמע מהחפץ חיים שהתבטא על אותם יהודים רשעים שמסיתים ומדיחים ולוחמים נגד שמירת התורה ומצוות בזה הלשון: אצלי ברור שהם מזרע עמלק, ואין בן דוד בא עד שימחו מן העולם. (קובץ מאמרים ואגרות ח"א עמודים ר"ב ר"ס). פעם התבטא החזון איש על מערכת היחסיים של היהדות החרדית עם היהדות החילונית במדינת ישראל תחת שלטון יהודי כך: אין אני חושש מפני גזירות שתגזור עלינו הממשלה החילונית, אנו רגילים לכגון אלה ויכולנו להם יש לנו כבר 2000 שנה התמודדויות עם עַשָׂוִיות, עם גזירות רבות, ויכולנו להם אבל חושש אני שמא תֵּעָרֵב המדינה החילונית לחיכם של שומרי התורה, וכאן תהיה ההתדרדרות איני חושש מבחינת העֲשָׂו שבעמנו, שבתוכנו, אבל אני חושש מבחינת האָחֵי שבקרבנו. וכך היה אומר הרב שך: אומרים כי אם קשה לגנוב ממישהו את כספו, אזי עושים איתו שותפות, אדם שומר על כספו מפני גנבים, אבל לא מפני שותפים, ולבסוף השותף מרוקן לו את כל כספו. אומר הרב שך: מחברים אין נזהרים ואין עומדים על המשמר משונאים אני נזהר, אבל מחברי, אינני חושש. וזאת למדנו מפרשתינו להיזהר מאוד מהגלות של אָחִי, יותר מהגלות של עֲשָׂו. והנה למרות כל האמור, רואים אנו כי במערכת היחסים של היהדות החרדית עם השלטון במדינת ישראל בעיקבתא דמשיחא, העדיפו גדולי ישראל לתמוך באלו שהפגינו כלפינו בחינת אחי ולא עם אלו שהיו מזוהים יותר עם בחינת עשו ביחסיו לתורת ישראל. ולכאורה זה לא מובן, הרי הבחינת אחי יותר מסוכנת, מבחינת עשו, וביאר הרב מבריסק שבאמת אלו ואלו אינם חפצים בנו בלשון המעטה, ומדוע בכל זאת העדפנו את ה"אָחִי". אומר הרב מבריסק שתי המחנות הינן מחנות המבקשות לרצות את נשמת עם ישראל בעקבתא דמשיחא, אלו רוצחים את נשמתם של ישראל ואלה אוכלים את נשמתם של ישראל, אלו ואלו מזיקים, ואם כן אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי זה לא טוב וזה לא טוב, בכל זאת אלו יותר טובים כי זה נותן לנו אפשרות לנשום בינתיים, ולחפש עצות ודרכים איך להנצל מידם. אבל יש להיזהר מאוד לא להתחבר איתם, וכל ההתחברות היא רק כדי לתת לנו קצת אויר, קצת לנשום, כדי לדעת איך לכלכל את עצמנו, אבל עם כת הנוקטים בשיטת 'עשו' הם רוצים מיד לסגור את הישיבות, מיד לקצץ לעולם התורה, מיד לגייס בנות, הם יחסלו אותנו בין רגע, חלילה. ומסיים הרב מבריסק: העצה היעוצה לנו, כשאנחנו צריכים להתמודד בעקבתא דמשיחא בגלות של יהודים בין יהודים, העצה היחידה היא להתחזק ללמוד את התורה הקדושה וע"י זה יעזור ה' שנפרוק גם צרה זו מעלינו וירווח לנו, נשתחרר מעוֹל של אלה ומעוֹל של אלה, כי כולם הכזיבו, כי רק זכות התורה היא סם החיים לפרוק את עול הגלות מעלינו, ולקרב את גאולתנו. **מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים** אליהו שליט"א.

ויש להוסיף דהנה ידוע עד כמה הקפיד הגרי"ז בחינוך הבנים, שלא להתחבר לחברים רעים חלילה, וכמה היה עוקב אחר ילדיו על כך באופן אישי, כשהוא שלח את ילדיו ללמוד בבית מדרש מחוץ לבית, הוא ידע בדיוק ובפרוטרוט את כל מעשיהם. גם על בנותיו הוא היה עוקב תמידין כסדרן, כאשר עלה לארץ והתגורר בירושלים, לקח עבור הבנות הקטנות מורה פרטית, נערה מצוינת וירי"ש, מהמשפחות המיוחסות בירושלים, כדי שהיא תלמד את הבנות תנ"ך וכן עוד דברים וסיפרה אותה מלמדת, כי היא זוכרת שבפעמים הראשונות שבאה ללמד, ראתה מבעד לדלת את הגרי"ז, מסתובב ליד פתח החדר כשהוא מעוטר בטלית ותפילין, ומקשיב לדבריה, ולתוכן הדברים אותם היא מלמדת את בנותיו. ואף היה אף מדקדק מאוד על חברותיהן של בנותיו, שיהיו מבתים יראי שמים דווקא. הוא התיר לבנותיו להתחבר רק עם שתי בנותיו של רבי עמרם בלוי ובתו של רבי מתתיהו דיוויס זצ"ל וגם עם בנותיו של רבי שמחה שפירא. אם בדורות הקודמים היה צריך כ"כ להיזהר מחברים רעים, על אחת כמה וכמה בדורנו כאשר הרחוב פרוץ ביותר, ומכל עבר עומד היצר לארוב את נפשות ישראל, כמה מוטלת החובה על כל הורה והורה לעקוב בשבע חקירות ובשבע בדיקות אחר תהלוכותיהם של הילדים, היכן הם נמצאים ועם מי הם מתחברים, ולא להרפות חלילה מכך, כי אחרת חלילה ניתן לאבד את הרכוש היקר לנו מכל והם הילדים, וחלילה שלא להיות בבחינת 'הצופע על לשעבר' ה' ירחם. ורבי מיכל יהודה ליפקוביץ היה אומר על כל הורה לדעת שלא די בזה ששולח את ילדיו לחיידר טוב או לבית ספר טוב, אלא עליו לשים לב ולהשגיח על קשרי החברות של ילדיו, ולהשגיח שלא יתחברו כלל עם חברים שאינם הגונים כל כך, שהרבה שכנים הרעים עושים ועל ההורה לדאוג שידבקו רק בחבר טוב שאפשר לקבל ממנו השפעה לטובה. כי השפעת החברים על ידי דיבוריהם ועסקיהם רב הוא מאוד הן לטוב והן למוטב ח"ו, ולכן יש גם להשתדל למעט עד כמה שאפשר את הסתובבות הילדים ברחובה של עיר עם חבריהם מחוץ לשעות הלימודים, כדי שתהא עין ההורים פקוחה עליהם בשעות אלו. ומפני שאי אפשר להשאיר הילדים בלא חברה מבני גילם, עדיף שמסגרת משחקיהם, או לימודם עם חבריהם, יהיה הכל בתוך הבית. כשהיה נכנס נער בר מצוה היו רואים אותו כאילו הוא מתפנה מהכל ולא מסתפק בזה שנתן לו ברכה, אלא היה מוסיף ונותן לו הדרכה בחיים והיה אומר: אם ברצונך להצליח עליך להתרחק מחברים רעים, ולהידבק רק בחברים טובים. חבר רע יכול לקלקל השפעה טובה של שנים. ילד יכול לגדול בבית טוב, עם הורים טובים ומחנכים אותו בדרך הטובה, יש לו מחנכים טובים ומצויינים, אבל אם יש לו חבר רע הוא יכול לקלקל לו את כל ההשפעה הטובה ואז הילד רח"ל מתדרדר. והיה מוסיף: הרבה הרבה מהבעיות שאני רואה ושומע על ילדים שיצאו לתרבות רעה רח"ל, הכל התחיל עם חבר רע.

רבי הלל ויטקניד החליט לתקוע יתד בבני ברק ויחד עם חתנו רבי מרדכי מן הוא קנה מגרש בבני ברק על מנת להקים עליו ישיבה לאחר תקופה מקניית המגרש פגש את רבי הלל יהודי אחד ואמר לו שמעת שכבודו קנה מגרש כאן בבני ברק על מנת להקים עליו ישיבה ברצוני להודיע לכבודו שמצדו האחד של המגרש ממוקם מוסד שאינו הולך ברוח התורה ושם כבודו יקים את הישיבה . מיד הוא הלך לשאול

את הגדולים. הוא הלך לרב מפונביז׳ לרבי יחזקאל לוינשטין ולגר״ז ושלושתם אמרו תברחו מזה כבורח מן האש. כמובן שהוא מכר מיד את המגרש וקנה מגרש אחר איפה שהיום מתנוססת לתפארה ישיבת בית הלל ברחוב דמשק אליעזר. **על רבי** צבי הירש שפירא שהיה מפורסם בקדושתו ובצדקותו מסופר, פעם אחת בערב שבת אחר הצהריים הבחין הרב שבנו משחק בחצר בחוץ עם אחד מילדי השכנים ופחד שמא ילמד מילד זה דברים לא טובים,

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו״ת

שאלה: אדם העובד בעבודה שאינו מסוגל להמשיך בה משום שבעל הבית מאוד תקיף ומלחיץ ומאוד לא נעים לעבוד שם, האם ראוי שיתפטר מיד או שיחכה עד שימצא עבודה אחרת? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי היה אומר תמיד שלעזוב עבודה ולהישאר בבית זה יותר גרוע מכל הצקה של לחץ וכדו׳, ולכן כל עוד אין עבודה אחרת הוא מורה שלא לעזוב. וידוע שהרב שטינמן על כזה מקרה הביא את דברי האור החיים בפרשתנו לו כז. שהאוצר של יסורים זה אוצר טוב וניצחי שלא כדאי לפספס אותו, וע״ז נאמר שובי אל גבירתך והתעני תחת ידה. ולכן אל ישמע לאלו היועצים לו לעזוב את העבודה גם לפני שמצא כבר מקום חילופי. עוד דבר צריך לזכור שאת אשר יאהב ה׳ יוכיח. והיסורים מורים על אהבת ה׳. כמובן שיש מקרים יוצאי דופן, עכ״פ לא להזדרז לעזוב.

שאלה: בחנוכה יש הנוהגים בישיבות להחליף חברותא, האם זו הנהגה ראויה? **תשובה:** וודאי שחברותא באופן שלא מתאימים בכלל יחליף. אבל באופן נורמלי אם מסתדרים ביחד עדיף להמשיך ולא להחליף כלל, ובישיבת פוניבז׳ פעם החליפו חברותות בחנוכה והרב שך ביטל את כל החברותות החדשות. רבי גרשון אדלשטיין.

שאלה: מהי כוחה של החזקת התורה? **תשובה:** כתוב בפרשתנו: וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. אומר הזוהר הקדוש שכשראה שרו של עשו שאינו יכול לפגוע בתורתו של יעקב החליט להחליש כוחם של אלו התומכים בלומדי התורה, כי כשלא ימצא מי שיתמוך בלומדי תורה אז לא יהיה קול יעקב ויהיו הידים ידי עשו. וכידוע עד ימינו אנו הסטרא אחרא מנסה את כוחו בכל דרך שהיא שהגבירים ושאר עמך בית ישראל לא יתמכו בתורה כראוי, וכידוע הפוסקים כותבים שמצות החזקת התורה קודמת לכל הצדקות. רבים סבורים שמצות החזקת תורה נוגעת רק לגבירים. אבל האמת היא שזה נוגע לכל אחד ואחד, שצריך לתמוך ככל יכולתו בכוללים וישיבות ושאר מוסדות המרבים תורה בעם ישראל, אם בתרומה חד פעמית ואם בהוראת קבע כל אחד כפי יכלתו. וכמו כן תמיכה בת״ח השוקד על תלמודו הרי היא ג״כ בכלל החזקת תורה שכן על ידי כך הוא נשאר בהיכלי התורה ואינו יוצא לעבוד לפרנסתו. וכעי״ז כתב החפץ חיים בספר חומת הדת והוסיף שם: וטעם הדבר שגלוי לפני כבודו יתי שאם לא ימצאו ח״ו מחזיקי התורה ממילא יתמוטט הדת כולו. ורצה שיהיה לכל ישראל חלק בקדושת התורה.

שאלה: מה הדבר הגדול שגרם לרחל להיפקד? **תשובה:** הרמב״ן אומר שכשרחל ראתה שלא תוכל להסתמך על תפילת יעקב כשאמר לה התחת אלוקים אני אשר מנע ממך פרי בטן אז היא זעקה במר ליבה ואז זכתה לילדים. גם אנו כשמפסיקים להסתמך על כל מיני דברים חיצוניים ומתחילים לסמוך רק על תפילת עצמנו אז ניושע.

שאלה: מה הסגולה של אמירת פרשת וישלח? **תשובה:** בבאר היטב סוף סימן רצ״ט הביא בשם הארי״ז שהיוצא לדרך באמצע השבוע יאמר פרשת וישלח במוצ״ש. ובספר מנהגי מהרי״ל כתב: מהר״י סג״ל היה אומר לפרנסי הקהל מתי שיש להם להתוועד בפני העצה (היינו בפני המלכים והשרים) אז טרם ילכו יקראו פרשת וישלח יעקב עד במאה קשיטה, ומקור הדברים ברמב״ן עה״ת לג, טו בשם המדרש רבה עח, טו. ובילקוט מעם לועז מובא שיש נוהגים לקרוא בכל מוצאי שבת אחר ההבדלה פרק ראשון של פרשת וישלח והטעם לפי שיש בו סגולה גדולה שהקורא בה יש לו חן בעיני הבריות ובפרט מי שעומד לצאת למסע בדרך הים או בדרך הביצה תועיל לו להינצל מאויביו.

שאלה: למי הקב״ה מתקרב ומשרה שכינתו עליו? **תשובה:** יעקב אבינו הציב את ילדי השפחות ראשונות כיוון שביזו אותם וא״כ כיוון שהם מבוזים הקב״ה לצידם לשמור עליו ולשמוע ביותר את שוועתם, את הדברים האלו אמר הרב שך בשיחה בישיבת פונביז׳ והיה מוסיף ואומר שכשאדם הוא באיזשהו משבר שיידע שהקב״ה כעת נמצא עמו וקרוב אליו ביותר.

שאלה: במה היצר הרע הכי נלחם? **תשובה:** איתא בפרשתינו ויאבק איש עמו עד עלות השחר ובחז״ל איתא שנאבק עם שרו של עשו ובספר חפץ חיים על התורה מובא שהח״ח שאל למה המלאך חיכה כזה הרבה זמן ולא רב עם אברהם ויצחק וענה ע״כ הח״ח שרו של עשו חיכה לעקב שהוא עמוד התורה בשונה מאברהם שהיה עמוד החסד ויצחק עמוד העבודה שאת זה השר של עשו יכל לסבול אבל את התורה הוא לא יכול לסבול והוסיף ע״כ הח״ח לא איכפת לו ליצה״ר שיהודי יצום יבכה ויתפלל כל היום ובלבד שלא ילמד. והתורה היא גם הנשק היחיד נגד היצה״ר ולכן השטן נלחם כ״כ עם לומדי התורה. וידועים דברי החזו״א לרבי מסטמאר שאמר לו על כל הצרות שיש בעולם רעיונות לפתור הכל, אמר ע״כ החזו״א עוד ישיבה ועוד ישיבה עוד ת״ת ועוד ת״ת עוד שיעור תורה מלבד זאת

באותו ערב שבת ועבר דירה לחצר אחרת ולא רצה לדחות אפילו לרגע אחד את החשש הזה שמא בנו יהיה בחברת ילד כזה שיכול ללמוד ממנו דברים לא טובים. **יהודי נכנס אל האדמו״ר רבי אהרן מבעלזא** והתאונן על מר־גורלו: בנו הגדול, שעד עתה הצטיין בלימוד והנהגה, חל בו שינוי לרעה: מה יעשה? צא ובדוק מי הם חבריו השיב לו הרבי והוסיף הרבי ואמר כידוע אנו מקפידים בתפילה לכפול בקשה על עניין חבר רע ״שתרגילינו בתורתיך ... לכן מיד הוא קם והרחיקנו... מחבר רע״ ושוב בקטע הבא, כופלים אותה בקשה: ״שתציליני היום ובכל יום... מחבר רע...״ — הלא דבר הוא! כי על חברותא רעה אין תפילה אחת מספיקה. יש צורך לכפלה!. עשה האיש כדברי הרבי, לאחר שעקב אחר הנהגת בנו וחבריו, הבחין כי ידידו הטוב ביותר, עושה רושם חיובי בחיצוניותו, בו בזמן שבפנימיותו הינו מושחת ומקולקל עד לאחת. לאחר פעולות ומעשים, הצליח בהשפעתו להפריד בין השנים.

שאלה: מיהו המחנה שישאר לפליטה? **תשובה:** רבי אלחנן וסרמן אמר שמעתי מהחפץ חיים, שחבלי משיח יהיו בשלושה שלבים, שלב הראשון - זה מלחמת העולם הראשונה שעברנו, שהיא פגעה בחלקים מעם ישראל, אבל לא כולם סבלו. השלב השני - זה מלחמת העולם השנייה, וכמו שהוא אמר שהמלחמה הראשונה היא משחק ילדים לעומת המלחמה שאחריה, אבל עדיין זה לא יפגע בכל העולם. השלב השלישי של מלחמת גוג ומגוג - זה המלחמה השלישית שתקיף את כל העולם, ושם לא יהיה לאיפה לברוח. וצריך לדעת, שכתוב שהניסיון הגדול של חבלי משיח הוא ניסיון של רוחניות, וזו המלחמה הקשה. ורואים את זה היום בחוש כמה קשים הם הנסיונות גם של כפירה, גם של טומאה, נסיונות של קדושה, אלו הם הנסיונות הקשים ביותר, כל המכשירים הנוראים, המכשירים הטכנולוגיים, נורא ואיום! וצריך לזכור, שלא כולם יזכו לגאולה אלא כמו שכתוב אחד מעיר ושניים ממשפחה, והקב״ה מחכה לנו. למה הוא לא מביא כבר את הגאולה? בגלל שהוא עדיין מחכה לנו, וזה דומה לימים שלפני פרוץ השואה האיומה, שאלו שהזדרזו והספיקו לעלות על הרכבת האחרונה ניצלו, כך עכשיו מי שמספיק לחזור בתשובה הוא עולה על הרכבת, הקב״ה אוהב את הבנים שלו ומחכה שנחזור בתשובה. וכל הצרות שיש, כל היסורים, כל החבלי משיח, הם בשביל לעורר עוד יהודים שיעלו על הרכבת... ומי שלא יתעורר ישאר בחוץ. כך הקב״ה מחכה עם הגאולה עד הצפירה האחרונה של הרכבת, יתקע בשופר גדול׳, שכמה שיותר בנים שלו יעלו על הרכבת ויקפצו לבפנים ולא ישארו בחוץ, וזו העבודה שלנו – לקרב, לקרב, לקרב, כל יהודי שמקרבים אותו כמה נחת רוח זה עושה להקב״ה, זה רצונו להביא עוד ועוד מבניו אהובו אליו. והתפקיד שלנו הוא להתחזק בתשובה כל אחד ואחד לעצמו, ולקרב כמה שיותר יהודים בניו של הקב״ה תחת כנפי השכינה. רבי אליהו דיסקין.

שאלה: מהי תסמונת סטוקהולם? **תשובה:** היא תופעה פסיכולוגית שבה שבוי מפגין מה שנראה כמו נאמנות ואפילו חיבה כלפי השובה שלו. השבוי עלול גם לתפוס את המצילים או כוחות המשטרה כאויבים, משום שהם מסכנים את השובה, מאז המצאת המושג, השימוש בו התרחב גם חברי כתות וכדו׳, השם ניתן לתסמונת זו בעקבות שוד בנק שהתרחש לפני 50 שנה בסטוקהולם שבשוודיה. ארבעה מעובדי הבנק הוחזקו כבני ערובה במשך חמישה ימים וחצי בכספת הבנק בגודל 3×12 מטר על ידי שודד ששהה איתם בכספת. אחת הנשים שהוחזקה כבת ערובה החליטה להינשא לשודד, עד כדי כך שהיא ביטלה את אירוסיה לאדם אחר, ונשארה נאמנה לשודד במשך תקופת מאסרו. וזה קורה כשמהשבוי נמנעת האפשרות להימלט מחוטפו לכל הפחות בתחילת תקופת השבי. וכיוון שהוא אחראי על חייו. השבוי מפתח רגשות קירבה אל השובה כמנגנון הגנה. החטוף מתחיל להזדהות עם החוטף כמנגנון הגנה (החוטף לא יפגע במי שמשתף פעולה). החטוף מתחיל לראות ברעיון המילוט והחופש סכנות וחסרונות גדולים יותר מהישארותו בשבי, ומעדיף מתוך אינטרס מגננתי לראות בשובו מקור נחמה וביטחון שמגן עליו מפניהם. זאת בעת שהאפשרות לברוח או להיחלץ הופכת מבעיתה יותר מהחיים במחיצת החוטף. השהייה ביחד, שבמהלכה מכירים בני הערובה את החוטף כאדם עם בעיות ושאיפות, במיוחד בהקשר אידאולוגי, משפיעה על החטופים להאמין שהשקפת עולמו של החוטף צודקת. סיפורים נוספים שהיו: גבי הרסט, בכירה בעיתונות האמריקאית נחטפה לפני 50 שנה מדירתה הזדהותה עם החוטפים הייתה כה עמוקה, שהיא הצטרפה לשורות הארגון האכזר. שון הורנבק ממיזורי, נחטף לפני 20 שנה כשהיה בן 11. הוא נמצא כעבור חמש שנים, כשהוא חי עם חוטפו במרחק קילומטרים ספורים מביתו.

שאלה: האם ראוי להימנע מאכילת סופגניות משום שזה לא בריא? **תשובה:** אכילת סופגניות זה מנהג ולא מבטלים מנהגים אך כיוון שהטיגון בשמן עמוק הוא ממש לא טוב לבריאות ואם זה שמן עמוק שמשתמשים בו כמה פעמים והיינו שמתחמם מתקרר ושוב מחממים אותו זה ממש גרוע לגוף כי נוצר מזה ממש תרכובות רעילות, מה שהכי טוב זה לאפות בתנור ביתי לביבות מקמח מלא או להכין לביבות תפו״א ובטטה מה שנקרא לאטקעס ואם בכל אופן רוצים לטגן בשמן עמוק להשתמש בשמן חד פעמי.

שאלה: אדם שצריך לבקש מבן הזוג שלו איזה טובה, איך יבקש ויוסיף בביתו אחווה? **תשובה:** יש שתי דרכים לבקש. יש שמבקשים בלשון ציווי: תביא לי כוס מים! ויש שמבקשים בלשון בקשה: תוכל להביא לי כוס מים? - היינו, כשהבקשה היא בלשון ציווי אז זה מבריח את האחווה מהחלון. אבל כשהבקשה היא בלשון שאלה ותחנונים אז זה מגביר אהבה ואחווה ושלום ורעות בבית. איננו יכולים לעשות כלום עד ביאת משיח צדקינו. יערב נא שיחי.

שאלה: וסרמן אמר שמעתי מהחפץ חיים, שחבלי משיח יהיו בשלושה שלבים, שלב הראשון - זה מלחמת העולם הראשונה שעברנו, שהיא פגעה בחלקים מעם ישראל, אבל לא כולם סבלו. השלב השני - זה מלחמת העולם השנייה, וכמו שהוא אמר שהמלחמה הראשונה היא משחק ילדים לעומת המלחמה שאחריה, אבל עדיין זה לא יפגע בכל העולם. השלב השלישי של מלחמת גוג ומגוג - זה המלחמה השלישית שתקיף את כל העולם, ושם לא יהיה לאיפה לברוח. וצריך לדעת, שכתוב שהניסיון הגדול של חבלי משיח הוא ניסיון של רוחניות, וזו המלחמה הקשה. ורואים את זה היום בחוש כמה קשים הם הנסיונות גם של כפירה, גם של טומאה, נסיונות של קדושה, אלו הם הנסיונות הקשים ביותר, כל המכשירים הנוראים, המכשירים הטכנולוגיים, נורא ואיום! וצריך לזכור, שלא כולם יזכו לגאולה אלא כמו שכתוב אחד מעיר ושניים ממשפחה, והקב״ה מחכה לנו. למה הוא לא מביא כבר את הגאולה? בגלל שהוא עדיין מחכה לנו, וזה דומה לימים שלפני פרוץ השואה האיומה, שאלו שהזדרזו והספיקו לעלות על הרכבת האחרונה ניצלו, כך עכשיו מי שמספיק לחזור בתשובה הוא עולה על הרכבת, הקב״ה אוהב את הבנים שלו ומחכה שנחזור בתשובה. וכל הצרות שיש, כל היסורים, כל החבלי משיח, הם בשביל לעורר עוד יהודים שיעלו על הרכבת... ומי שלא יתעורר ישאר בחוץ. כך הקב״ה מחכה עם הגאולה עד הצפירה האחרונה של הרכבת, יתקע בשופר גדול׳, שכמה שיותר בנים שלו יעלו על הרכבת ויקפצו לבפנים ולא ישארו בחוץ, זו העבודה שלנו – לקרב, לקרב, לקרב, כל יהודי שמקרבים אותו כמה נחת רוח זה עושה להקב״ה, זה רצונו להביא עוד ועוד מבניו אהובו אליו. והתפקיד שלנו הוא להתחזק בתשובה כל אחד ואחד לעצמו, ולקרב כמה שיותר יהודים בניו של הקב״ה תחת כנפי השכינה. רבי אליהו דיסקין.

שאלה: מהי תסמונת סטוקהולם? **תשובה:** היא תופעה פסיכולוגית שבה שבוי מפגין מה שנראה כמו נאמנות ואפילו חיבה כלפי השובה שלו. השבוי עלול גם לתפוס את המצילים או כוחות המשטרה כאויבים, משום שהם מסכנים את השובה, מאז המצאת המושג, השימוש בו התרחב גם חברי כתות וכדו׳, השם ניתן לתסמונת זו בעקבות שוד בנק שהתרחש לפני 50 שנה בסטוקהולם שבשוודיה. ארבעה מעובדי הבנק הוחזקו כבני ערובה במשך חמישה ימים וחצי בכספת הבנק בגודל 3×12 מטר על ידי שודד ששהה איתם בכספת. אחת הנשים שהוחזקה כבת ערובה החליטה להינשא לשודד, עד כדי כך שהיא ביטלה את אירוסיה לאדם אחר, ונשארה נאמנה לשודד במשך תקופת מאסרו. וזה קורה כשמהשבוי נמנעת האפשרות להימלט מחוטפו לכל הפחות בתחילת תקופת השבי. וכיוון שהוא אחראי על חייו. השבוי מפתח רגשות קירבה אל השובה כמנגנון הגנה. החטוף מתחיל להזדהות עם החוטף כמנגנון הגנה (החוטף לא יפגע במי שמשתף פעולה). החטוף מתחיל לראות ברעיון המילוט והחופש סכנות וחסרונות גדולים יותר מהישארותו בשבי, ומעדיף מתוך אינטרס מגננתי לראות בשובו מקור נחמה וביטחון שמגן עליו מפניהם. זאת בעת שהאפשרות לברוח או להיחלץ הופכת מבעיתה יותר מהחיים במחיצת החוטף. השהייה ביחד, שבמהלכה מכירים בני הערובה את החוטף כאדם עם בעיות ושאיפות, במיוחד בהקשר אידאולוגי, משפיעה על החטופים להאמין שהשקפת עולמו של החוטף צודקת. סיפורים נוספים שהיו: גבי הרסט, בכירה בעיתונות האמריקאית נחטפה לפני 50 שנה מדירתה הזדהותה עם החוטפים הייתה כה עמוקה, שהיא הצטרפה לשורות הארגון האכזר. שון הורנבק ממיזורי, נחטף לפני 20 שנה כשהיה בן 11. הוא נמצא כעבור חמש שנים, כשהוא חי עם חוטפו במרחק קילומטרים ספורים מביתו.

שאלה: האם ראוי להימנע מאכילת סופגניות משום שזה לא בריא? **תשובה:** אכילת סופגניות זה מנהג ולא מבטלים מנהגים אך כיוון שהטיגון בשמן עמוק הוא ממש לא טוב לבריאות ואם זה שמן עמוק שמשתמשים בו כמה פעמים והיינו שמתחמם מתקרר ושוב מחממים אותו זה ממש גרוע לגוף כי נוצר מזה ממש תרכובות רעילות, מה שהכי טוב זה לאפות בתנור ביתי לביבות מקמח מלא או להכין לביבות תפו״א ובטטה מה שנקרא לאטקעס ואם בכל אופן רוצים לטגן בשמן עמוק להשתמש בשמן חד פעמי.

שאלה: אדם שצריך לבקש מבן הזוג שלו איזה טובה, איך יבקש ויוסיף בביתו אחווה? **תשובה:** יש שתי דרכים לבקש. יש שמבקשים בלשון ציווי: תביא לי כוס מים! ויש שמבקשים בלשון בקשה: תוכל להביא לי כוס מים? - היינו, כשהבקשה היא בלשון ציווי אז זה מבריח את האחווה מהחלון. אבל כשהבקשה היא בלשון שאלה ותחנונים אז זה מגביר אהבה ואחווה ושלום ורעות בבית. לכן תמיד יבקש בדרך שאלה ובקשה ולא בציווי. אדברה ושלום בך.

שאלה: איך להתייחס למרדנות של ילד מתבגר? **תשובה:** ידוע שילד מתבגר עובר שינויים המקיפים את המערכות הרגשיות והנפשיות שבו, חלק מתהליך ההתבגרות הוא מרדנות **וזו תופעה נורמלית**, כי בשלב הילדות הוא לא הבין כלום הוא לא הבחין בין דמיון למציאות והוא הבחין בהוריו שהם כל יכול, לפתע הוא קולט את העולם, יש אנשים טובים ורעים, עשיר ועני, מקובל ודחוי, והמידע הזה מתסכל אותו, כי הבטחון העצמי שלו מתחיל להתערער, הוא בודק איך החברה מסתכלת עליו, מבחנים ועול גדול נופלים עליו, ורוב הדברים הם בתת מודע אז הוא בכלל מתפוצץ, ועוד גילויים שהם הרבה פעמים קשים לו, וזה שלב שיש עם מי לדבר אך הוא לא ממוסד ולא יציב בלי עול ואחריות, לכן צריך דבר ראשון לתת לו את הכבוד, ובמקומות ששייך לתת לו להחליט לבד, להיזהר לא לעשות דברים שיגררו לוויכוח, וכמובן מנות גדושות של הבנה חום ואהבה יותר מלילדים. שירגיש שאנחנו עמו בצומת הזה שהוא חווה כעת, להחדיר הרבה השקפה בסעודות שבת כשהאווירה טובה. אך תמיד צריך לזכור לשים גדר וגבולות כי גם הוא מעוניין במקום חזק ויציב וגם הוא בוחן אותנו בזה.

הלכות הקשורות לפרשה

ויזרח לו השמש. מעניין אמירת קרבנות בשחרית. בשו״ע סימן א. הביא שטוב לאומרו. ומנהג רבים מעדות המזרח וכן מנהג קהילות החסידים לאומרם בחובה וכן ידוע שהחפץ חיים הקפיד בכך מאוד. בכ״א ידוע שבישיבות רגילים להקל בדברים שאינם חיוב גמור, וכמו שכתב במשנ״ב שם דבעל תורה יכול למנוע מלומר הרבה תחינות ובקשות הנדפסות בסידורים וטוב יותר שילמד במקומם, ומקורו הוא מהדברי חמודות ברכות ט ד. וז״ל: מי שיש לו לב להבין וכו׳ די לו בתפילות המחויבות מאנשי כנה״ג. (ובודאי מי שהוא יושב בטל ראוי לו לומר קרבנות מרישא עד גמירא כולל פרשת המן והעקידה שהובא במשנ״ב) וכבר אמרו חז״ל שבזמן שאין ביהמ״ק, אמירת קרבנות היא כמו הקרבת קרבנות שמכפר על העוונות, **אמנם פרשת התמיד** אין ראוי לבטל, ולפי הרבה שיטות הוא חובה ויאמר זאת קודם התפילה.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא־ב התשובות סמוכות לחידות. מתאים לשינון עם הילדים: **א.** מי גר בקרית ארבע היא חברון? **אברהם ויצחק. ב.** היכן נפטרה ונקברה רחל? **בית לחם. ג.** מה אסור לאכול עד היום בעקבות מלחמת יעקב ושרו של עשו? **גיד הנשה. ד.** מי היתה מינקת רבקה? **דבורה. ה.** מי ניגשו הראשונים להשתחוות לעשו? **השפחות. ו.** פסוק בפרשה שהיום הוא שיר? **ויותר יעקב לבדו. ז.** מה ריפא את יעקב? **זריחת השמש. ח.** שם אדם כשם בעל חיים? **חמור. ט.** את מי שבו בני יעקב משכם? **טף ונשים. י.** שם שנוסף לאדם בפרשה? **ישראל ליעקב. כ.** באיזה ארץ היתה העיר לוז? **כנען. ל.** אחד מהשבטים שלא נטל עצה מיעקב? **לוי. מ.** במה יעקב חצה את הירדן? **מקל. נ.** מה היה שכם בן חמור? **נשיא הארץ. ס.** היכן שהה יעקב 18 חודש? **סוכות. ע.** עד מתי נאבק יעקב עם שרו של עשיו? **עלות השחר. פ.** בשביל מה חזר יעקב? **פכים קטנים. צ.** מה קרה ליעקב אחרי המאבק עם שרו של עשו? **צלע על ירכו. ק.** באיזה לשון יעקב אמר שאין לו זכויות? **קטונתי. ר.** אמא שנפטרה בפרשה? **רחל. ש.** כמה פעמים השתחווה יעקב לעשו? **שבע. ת.** מה שמר יעקב במשך השנים ששהה אצל לבן? **תרי״ג מצוות.**

חידות על פרשת שבוע: א. אבא וסבא באותו השם? **ב.** תשע מילים רצופות המסתיימות באות מם? **ג.** היכן בפרשה ויאמר יעקב והוא לא אמר שום דבר הלאה? **ד.** אות אחת שלוש בעמים ברציפות? **ה.** מילה עם 4 קמצים? **ו.** אותה מילה ארבע פעמים באותו פסוק ופעמיים מתוכן ברצף? **חידות ידע תורני: ז.** אותה ברכה על שלוש מצוות שונות? **ח.** איך יתכן תוך יומיים כמה שבועות במקומות מסויימים? **ט.** איך יתכן אלמנה בלי מיתת הבעל? **י.** שלושה מקורות מפרשת ויצא שהרמב״ם מביא מהם מקור לדינים, (זה תיקון לטעות בחידה משבוע שעבר)? **יא.** שבע מילים רצופות שאומרים כל יום כמה פעמים, המסתיימות באות מם? **יב.** איזה מצווה מהתורה מקיימים רק בלי כוונה? **חידות לשאול את הילדים כל הגילאים: יג.** איזה דבר אישה מקבלת פעמיים ולפעמים יותר בחיים, ואילו הגבר מקבל פעם אחת לכל החיים? **יד.** איך יכול להיות שאדם שואל שני אנשים באותו המקום מה השעה ומקבל תשובות שונות ושניהם דוברים אמת? **טו.** מי הולך על קצה הגג בגובה חמישים קומות במהירות רבה ללא שום פחד ומוראי? **טז.** מה נמצא ליד העין ונראה כמו אפס? **יז.** מה צריך לומר בבוקר לפני שאומר אני? **יח.** מי אחרון? **יט.** מי הראשון? **כ.** איך יכול להיות גוי שמצמידים לשמו רב? **כא.**

מי מציק לאריה בלי פחד ואריה לא עושה לו כלום. **כב.** אדם נופל ממקום גבוה והוא נשאר ברי ושלם? **כג.** מה מסתובב בכל בית כל הזמן?

תשובות: א. רש"י לו ב אהלימה. **ב.** לב טו – ז. **ג.** מה שמך ויאמר יעקב. **ד.** יובב בן. **ה.** אהלימה. **ו.** לב טז. עדר עדר ורווח תשים בין עדר ובין עדר. **ז.** על מצוות עירוב מברכים גם על עירוב תבשילין עירוב תחומין ועירוב חצירות. **ח.** חג השבועות בחו"ל הוא יומיים. **ט.** עירובין קא דלת אלמנה ועוד שם. **י.** א. הרמב"ם ה ג מערכין כותב שאפשר להקדיש דבר שלא בא לעולם וראייתו מכל אשר תיתן לי עשר אעשרנו. ב. י יד מאישות, אין מערבין שמחה בשמחה שנאמר מלא שבוע זאת. ג. בסוף הלכות שכירות כתב הרמב"ם חייב אדם לעבוד את בעה"ב בכל כוחו וכך יטול שכרו בעוה"ז שנאמר ויפרוץ האיש מאוד מאוד. **יא.** בקריאת שמע 'לבבכם וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים והשתחויתם להם'. **יב.** שכחה. **יג.** שם משפחה. **יד.** אחד אומר השעה והשני אומר אני לא יודע. **טו.** ציפור. **טז.** האות ס שנראית כמו אפס, והיא לידי האות ע. **יז.** מודה. **יח.** צוחק מי שצוחק אחרון. **יט.** אדם הראשון. **כ.** רב החובל. **כא.** זבוב. **כב.** בחלום. **כג.** המחוג של השעון.

עוד חידות מאת הרב הדגול נ"י: **א.** אכל תפוח ואומרים לו לא לברך בורא נפשות אלא מעין ג' על העץ? **ב.** אב ובנו בפרשה שששמותיהם מסתיים באות ז'? **ג.** דיר זה מקום מגורי בעלי חיים, היכן מצינו דיר לא לבעלי חיים? **ד.** 2 מקומות בפרשה שמישהו נשאל שאלה וענה בשאלה? **ה.** איך המילה 'קליטה' קשור לפרשה? **ו.** בפרשה 12 מילים רצוף עם אות מ'? **ז.** מה המשותף בין עשיו ולמך? **ח.** איזה 2 אנשים צווארם נהפך לשיש? **ט.** היכן כתוב בפרשה 'ויאמר יעקב' ולא כתוב אח"כ מה אמר?

תשובות: א. שו"ע ר"ח סי"ג אכל תפוחים וענבים לא יברך בורא נפשות רבות, אלא מעין ג'. **ב.** קנז בן אליפז. **ג.** דיר העצים בבית המקדש. **ד.** המלאך שאל את יעקב מה שמך וענה לו למה זה תשאל לשמי, וכן בני יעקב ענו לאביהם 'הכזונה תעשה את אחותינו'. **ה.** בסוף הפרשה כתוב קנ"ד פסוקים סימן קליטה. **ו.** פל"ב פסוקים ט"ו ט"ז. **ז.** אשת למך נקראת עדה, וכן אשת עשיו. **ח.** יעקב בפרשתינו שעשיו רצה לנשכן, וכן משה כשניצל מחרב פרעה. **ט.** ל"ב כ"ח.

חידון משמעויות מילים פרשת וישלח: ח' משמעויות למילה חיל: א. חיל - ממון. "ואת כל חילם" בראשית לד כט. רש"י: ממונם. **ב. חיל - נכסים.** "ואת כל חילם" תרגום: נכסיהון. **ג. חיל - בקי באומנותו.** "ואם ידעת ויש בם אנשי חיל, ושמתם שרי מקנה על אשר לי" בראשית מז ו. רש"י: בקיאים באומנותן לרעות צאן. **ד. חיל - צבא.** "ואשר עשה לחיל מצרים" דברים יא ד'. "אין המלך נושע ברב חיל" תהלים לג. טז. **ה. חיל - פחד.** וחיל ורעדה יאחזון. **ו. חיל - הצלחה.** "וישראל עושה חיל" במדבר כד יח. תרגום: יצלח בנכסין. **ז. חיל - כח.** חילך לאוריתא, רש"י: כוחך (ב"מ פד.) **ח. חיל - מקום בהר הבית ליד העזרות,** י"א שהוא חומה, וקדושתו גבוהה מהר הבית.

שאלות גפ"ת מהגה"ג רבי זעליג אמזלג שליט"א וישלח: [אלופי עשו ובני שעיר החורי] **1.** איך מיישבים את הפס' הקשה "אהלימבה בת ענה בת צבעון", דקשה: או בת ענה או בת צבעון (2) (תוס'). **2.** בת צבעון החוי, האם הוא קשור לחוי משבעה עממין (תוס'). **3.** האם ענה הוא שם איש או אשה (תוס') **4.** האם קרח מבני אליפז הוא אותו קרח מבני אהלימבה (רש"י) **5.** מה עשתה תמנע לפני שהלכה להיות פלגש לעשו (גמ') **6.** למה ענה נקרא בן שעיר (תוס') **7.** למה בני שעיר החורי נקראו בשם 'חורי' (2) (גמ') **8.** מי הם היֵמים, ולמה נקראו כך (גמ') **9.** למה נמנו בני ענה ולא נמנו בני איה (תוס') **10.** כמה אלופים היו לעשו (רש"י)

תשובות: 1. תוס' ב"ב קטו: כתבו בשם ר"ת דענה הוא שם אשה, וא"כ הפס' כפשוטו, בת ענה שהיתה בת של צבעון, והביאו בשם רש"י בחומש (ואינו כרש"י לפנינו, עי' מהרש"א) שבא ענה על אמו (אשת צבעון) והוליד ממנה אהליבמה ולכך נקראת גם בת צבעון. **2.** בתוס' שבת פה. מבואר דאין זה שייך לחוי דז' עממין. **3.** בתוס' ב"ב קטו: כתבו דלשיטת ר"ת דענה הוא שם אשה, ולשיטת רש"י בחומש דענה הוא שם איש. **4.** ברש"י סוטה יג. מבואר דתרי קורח היו (דלא כרש"י בחומש) **5.** סנהדרין צט: "בעיא לאיגיורי, באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה". **6.** בתוס' פסחים נד. כתב דנקרא בן שעיר כיון שהיה בן צבעון בנו של שעיר, ובני בנים הרי הם כבנים. **7.** בשבת פה. [א] אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן וכו' וחורי שמריחים את הארץ וכו' [ב] רב אחא בר יעקב אמר חורי שנעשו בני חורין מנכסיהן **8.** פרדות, שאימתן מוטלת על הבריות (חולין ז:, ועי' פסחים נד.). **9.** תוס' ב"ב קטו: כתבו דאיה מת, ולכך לא קחשיב בניו. **10.** ברש"י סוטה יג. מבואר דהיו כ"ג אלופים.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. בקשר לחרדות כפיתיות יש תרופה שנקראת פריזמה שהיא מאוד עוזרת, אבל צריך להבין שלכל אחד היא מגיבה באופן שונה ותמיד כדאי ללכת לפסיכיאטר מומחה שיביא טיפול מתאים לאותו אחד ספציפי (עדיף בפרטי כי יש להם סיבה לעזור לך בלי להגיש חשבונית למישהו מעליהם) **ועוד כתבו:** אין פתרון אמיתי לעולם הפסיכולוגיה הגויי גם אם זה עוזר לאחר שנה שנתיים זה חוזר רק ת"ח גדול שמבין בנפש האדם יכול לפטור את זה באמת (או מטפל שהוא יר"ש אמיתי) **ב.** פתרון לעייפות- התרופה היחידה- לישון! **ג.** ילד בן שנתיים שלא נרדם- מלטונין: 1/8 כדור של 1 מ"ג **ועוד כתבו:** אפשר לתת מלטונין כמה ימים ואז הילד מתרגל לשעה מסוימת ומיד נרדם בשעה זו **ועוד כתבו:** ילד שלא נרדם צריך אבחון מה קורה בבית או במעון זה נשמע כמו חרדה שחייב להיות ער לראות מה קורה סביבו עד שקורס **ד.** פיתרון לשיעולים בלילה להניח לידו הראש בצל חי חתוך (עדיף לחתוך לחתיכות קטנות יחסית) האדים של הבצל מקלים מאוד ומסייעים לנשימה רגועה **ועוד כתבו:** יש פיתרון מצוין, 054-8457778 **ועוד כתבו:** יש משחה לעיסוי של אלוורה שמעתי שמאוד עוזרת **ועוד כתבו:** לשיעול עוזר שמן רליף למרוח על החזה ואולי גם מלח גס חם בגרב ליד הראש **ה.** משחת עיסוי מצוינת לכאבים בצוואר 054-8457778 **ו.** לגבי אדמימות וגרוד ברגליים שנראה כפיטריות בעור, יש משחה מצוינת שמעבירה את זה, נסיון רב!!!! 054-8457778 **ז.** תוכנה לעץ משפחתי אני חיפשתי תוכנה לציור תרשימי זרימה ומצאתי את התוכנה draw.io תוכנה חינמית. תמיכה חלקית בעברית ועושה את העבודה די טוב. **ח.** עזרה בקריאה לילד - יש תוכנה שנקראת רידובר שזה משחקים בקריאה מאוד נחמד **ט.** במערכת קול הלשון קיים שיעור שיעור יומי מחזק מאד בענייני אמונה של הרב לוגסי שליט"א מספרו 0732951328 **י.** למי שביקש מידה על טרבינפין לפטרת הצפרנים, מנסיון - התרופה יעילה מאד, ומנעה את הפטרת לכמה שנים טובות !!!לאחר הטיפול. ועוד כתבו: הכדורים אכן יעילים ביותר,לא מכיר משהו אלטרנטיבי ברמה הזאת,אבל, זה תרופה חזקה, כמעט כמו אנטיביוטיקה ,גורם בתקופה ממושכת לקצת חולשה ועייפות ,וחייבים לבדוק תפקודי כבד לאורך התקופה ,אבל התועלת מדהימה. חד משמעי.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. מעונין לדעת על מומחה חניכיים מקצועי בבני ברק שעובד עם קופת חולים מאוחדת **ב.** אשמח לרעיון יעיל כיצד לגמול ילד בן 3 ממציצת אצבע **ג.** מחפש עצה ליובש בעינים שנמשך כבר כמה שנים וגורם מעט גם לתחושת עייפות **ד.** למי שיש פתרון לריח של ביוב מהאמבטיה **ה.** איזה פיתרון יש לאמא שמתקשה להירדם בלילות ולילה נהפך ליום ויום נהפך ללילה, והבית כתוצאה מזה אינו מתנהל **ו.** מחפשת עצה לייבוש דלקות אוזניים חוזרות ונשנות אצל נערה שכבר עברה ניתוח לסגירת חור בעור התוף והדלקות שוב חוזרות.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

שתי מורות יושבות ליד השולחן בארוחת בוקר בבית החלמה. שואלת אחת את השנייה איך ישנת בלילה? ראוי לשבח, ואיך את? אני כמעט נאות.

נתניהו מודיע שהוא מתכנן מלחמה שתימשך בין שלושה לארבעה ימים. יופי. ומי יתכנן את ההמשך?

איך זה שאף פעם לא נשארו במלון גם חדרים ראשונים?

מלצר: ומה בשבילך? אורח: שכוי.

מה עושים עם תפוח לא מקולף? תשובה: מקלפים.

קוגל בלי מלפפון חמוץ כמו בורקס בלי רוטב פטריות

אין לי בעיה לקום מוקדם בבוקר. הבעיה שלי היא להרגיש באמצע השינה שכבר מוקדם בבוקר.

לי אין בעייה לאכול סופגניה מאתמול כשמגישים לי אותה אתמול

תכלעס זה נראה שעוד כמה שבועות שבת תצא בשמונה בבוקר.

פתאום קלטתי שהיום אנחנו חוגגים 3 חודשים של "הסופ"ש תהיה תקיפה באיראן".

אתה במיטה, השעה 6 בבוקר. אתה מחליט לקום היום מוקדם, אבל לפני שאתה יוצא מהמיטה אתה אומר לעצמך: אני עוצם את העיניים לעוד נמנום קצר של 5 דקות וזהו. עוצם, מתעורר ו...הופ, השעה 6:55 --- אתה במיטה, השעה 10:00 בערב, אתה מחליט להירדם היום מוקדם כדי שתוכל לקום מוקדם. אתה עוצם את העיניים ונרדם לשינה עמוקה. אחרי שינה טובה וממושכת אתה מתעורר ו...השעה 10:05.

אברך ליטאי היה מביא לכולל כל יום בקבוק חלב וכל יום זה היה נגמר, כתב עליו פרטי לא עזר, כתב לא לקחת לא עזר, כתב גזל גמור מדאורייתא לא עזר, יום אחד כתב עליו הכשר רבנות פלונית, אף אחד לא נגע, ואחד הגדיל לכתוב לו, אני לא מוחל לך שהכשלת אותי עד היום.

מגיד שיעור אחד שלח לי, שפעם בסיום שיעור פנה אליו תלמיד ושאל אותו זה עתה למדנו שאין בן דוד בא עד שתכלה הפרוטה, ואילו אתמול למדנו שבזכות נשים צדקניות עתידין ישראל להיגאל, האם זה לא סתירה? ענה לו המג"ש הנ"ל בדרך הלצה לכשתגדל תדע שאין זה סתירה כי בזכות נשים צדקניות תכלה הפרוטה מהכיס.

אני רוצה להודות לאדם המיוחד ביותר שהוא אציל נפש גדול, וראיתי אותו לומד בהתמדה עצומה שהוא לא שם לב שאני עומד לידו במשך דקות ארוכות, ומסר חבורה עמוקה המקיפה את כל הסוגיא בבהירות ובטוב טעם ודעת האברך המופלג **רבי משה גלס שליט"א.**

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עבריתנך\קובץ גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים וא"ה יפוסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **במורדות גילה** ירושלים בבית הכנסת של בני הישיבות אצל משפחת וייס תודה לאברך החשוב שכל פעם מבקש גם עלונים משבועות קודמים. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בפרדס כץ קרית הרצוג: בבית המדרש פתח הדביר** של הגאון רבי ליאור גלזר שליט"א רחוב אברבנאל 48 בני ברק. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א מהרב רחמים נפתלי שליט"א שביום שני כ"ט חשוון היה לו יום הולדת 40. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בנתיבות:** באהל החדש בשכונה החרדית החדשה "נחלת בראשית". **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת מניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה: ניתן להשיג אצל בחיר עולם התורה הבחור שנושא חן ושכל טוב בעיני כל רואיו ותפילותיו ידועות שעושים רושם אדיר בשמים הבחור המופלג רבי בצלאל פרידמן מחבר קונטרס מחשבת בצלאל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **עוד באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' ר"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן. הבחור החשוב יעקב בן עזרא שליט"א פאר ישיבת דרכי משה בבית שאן